

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

luxta primariam significationem, substantia Latinis idem est quod Græcis
hypostasis, ex vsu autem Ecclesiastico non item. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

cap. 1. Quare hoc tempore ad eod indubitata res est, vt qui negaret modo tres in Deo substantias Latinas, aut Græcæ hypostasias, vel vnam tantum confiterent hypostasiam, erroris nota dignus esset. An vero possit concedi sermone Latino vna absoluta substantia communis præter tres relatiuas, sequenti disputatione videbimus. Quod si aliqui ex Patribus, vt superiori capite vidimus, dixerint, vnam esse in Deo hypostasiam, mirum non est; nondum enim satis comperita eis erat significatio huius nominis. Quocirca Epiphanius Diaconus in septima Synodo generali, actione 6. tomo 3. circa medium inquit, ided Eutychanos errasse, quia distiguere noluerunt naturam ab hypostasi.

Est tamen inter antiquos Patres dissentio circa illum locum Pauli ad Hebræos 1. *Qui cum sit splendens gloria, & figura substantia eius*, nam pro substantia Græcè est *hypostasis*, vt rum significet eo loco essentiam, an personam. Athanasius in Epistola ad Episcopos Africae, & Epiphanius hæresi 69. hypostasiam pro essentia accipiunt: quem sensum videtur sequutus Theodoretus in illum locum; nec longe abest Chrysostomus. At Gregorius Nyssenus libello illo de differentia vsuæ ab hypostasi eo nomine intelligit personam, quem sequitur Theophylactus, vt sensus sit, filium esse imaginem, & characterem personæ Patris.

Sed Franciscus Dauid nostri temporis hæreticus contendit, eo loco nomen, *Hypostasis*, non significare personam: quia eodem nomine vsus est Paulus ad Hebr. 3. cum ait; *Participes Christi effecti, sitamen initium substantie eius vsque in finem retinuerunt*. Et ad Hebr. 11. *Est autem fides sperandarum substantiarum*, quibus in locis manifestum est, non significare personam. Respondeo, in illis locis non accipi pro essentia, sed pro substantia rei, seu fundamento: quare in eo loco ad Hebr. 3. fidem vnam appellat principium substantiæ, id est, substantiæ, non Dei, sed nostræ: quia per eam sustinuitur, & in vita spirituali fundati sumus. Sic explentur Græci in eum locum. Similiter ad Hebr. 11. fides dicitur substantia sperandarum rerum, Græcè, *Hypostasis*, id est, substantia, eo, quod nullam aliam habeant tunc substantiam res future, quæ sperantur à nobis, nempe nos fore beatos, quam dum cogitatione nostra per fidem apprehenduntur, vt etiam omnes Græci interpretantur, ergo illo loco ad Hebr. 11. *Hypostasis*, significat ipsam Patris substantiam, quæ nihil aliud est, quam personam. Eodem modo pro substantia, seu fundamento accipit Paul. 2. ad Corint. 9. & 11. cum dicit, *Fundamentum glorie*, Græcè *ὑπόστασις τῆς κροῦντος*, nam persona cum subsister omnibus fundamentum, & substantia optime dicitur.

CAP. V.

Præter primariam significationem, Substantia, Latinis idem est, quod Græcis *ὑπόστασις*, Hypostasis, ex vsu autem Ecclesiastico non item.

Præter primariam nominum impositionem attendamus, vocem Græcam, *Hypostasis*, non minus interpretari possumus Latine, *Substantiam*, quam *Subsistentiam*, quam obrem Hylarius in lib. de Synoitis de Patribus Antiocheni Concilij, sic ait. *Idcirco tres substantias esse dixerunt Subsistentium personam, per substantias edocentes, non substantiam Patris, & filij, & Spiritus sancti diuersitate dissimilis essentia sepa-*

rantes, ex quibus constat, Hylarium vocem Græcæ *Hypostasis*, qua Patres Græci illius Concilij vsi sunt, nomine Latino, *Substantia*, vertisse, & ita tres in Deo substantias concessisse, sicut Græci tres hypostasias fatentur. Docet etiam B. Thom. in articulo, ad secundum, nomen Latinum, *Substantia*, respondere Græco vocabulo, *Hypostasis*. Eodem modo docet August. 7. de Trinitate, c. 6. vbi scandalum non fuerit, nullum esse incommodum, tres substantias in Deo Latine concedere: nam de Trinitate, cap. 9. & lib. 6. cap. 3. 4. & 5. & lib. 7. cap. 4. 5. & 6. affirmat, apud Græcos tres concedi in Deo substantias. Et Ioannes Papa lib. de duabus naturis contra Eutychem in hunc sensum capi posse nomen *Substantiam*, fatetur his verbis. *Vno lumine illustramur, simul, & tribus; tribus quidem secundum vniuersitatem, proprietatem, siue substantiam, sicut placet aliquibus dicere, siue personam. Nihil enim pro vocabulorum diuersitate dissidendum est, cum ad eundem sensum nominum diuersitas prouocet, & intellectum.* Demum Boethius lib. de illo duabus naturis tria inquit esse nomina Græca, *ὑψία*, quod essentiam Latine ipse interpretatur *ὑψίσις*, quam substantiam Latine reddit, & ait vnam esse solum in Deo: melius tamen existentiam interpretaretur, quasi actum ipsius essentia & vsuæ. Tertium denique *Hypostasis*, quod Latine vertit substantiam, & ita definit, personam rationalis naturæ indiuiduam substantiam, ac si pro substantia Latine vteretur Græca voce, *Hypostasis*, sed eam rursus definit hoc modo, *Rationalis naturæ indiuidua substantia*, quo nomine *Subsistentia*, frequentius vtitur pro hypostasi. Ex quibus manifestum est, si vim vocis, & primariam significationem illius attendamus, idem esse Latinis substantiam, quod Græcis est hypostasis, & ita tres posse in Deo concedi substantias, sicut hypostasias.

Verum vsu Ecclesiastico nomen *Substantia*, ita est accommodatum, vt solam essentiam, seu formam denotet; atque ad eod non possint in Deo concedi tres substantia. Ita in Concilio Tolet. XI. in confessione fidei definitur, vnam tantum in Deo esse substantiam. Hanc vero consuetudinem in Ecclesia inualuisse, vt nomen, *Substantia* significet essentiam, testatur August. 5. de Trinitate, cap. 9. & 6. lib. cap. 4. ideoque dicit non esse tres substantias in Deo concedendas. Cæterum Ioan. Theologus Ecclesiæ Latine in Concilio Florent. sess. 19. post medium docet, bifariam vsurpari substantiam, aliquando pro natura, & definitione rei, aliquando pro supposito, quod meo iudicio non est iam in vsu, nisi cum significamus suppositum, addamus aliquid, scilicet *indiuidua*, vel, *incommunicabilis*. Ex omnibus, quæ hæcenus dicta sunt, licet colligere, idem omnino esse hypostasiam in natura rationali, & personam, vt optime docuit B. Thomas in conclusione huius articuli.

DISPUTATIO CXXV.

An præter tres substantias, & Hypostasias relatiuas concedi possit alia absoluta, & communis.

Scoti, Durandi, Capreoli, & aliorum opinio, cap. 1. Quid senserit Caietanus, & alij, cap. 2. Nihil in Deo esse commune tribus personis, quod rationem habeat substantia, verior opinio est, cap. 3. Nihil esse in Deo commune personis, cui nomen Latinum *Subsistentia*

14. S. Thom. ad 1. q. 3. unde eorum sit, vt tres substantias in Deo concedat Augustinus.

Boethius.

15. Concilium Tolet. XI.

Concilium Tolet. XI.

August.

Ioannes Concilium Florent.

S. Thom.